

del z nje na tla ter si pri tem zlomil hrbtnico. Poklicali so takoj bližnjega zdravnika iz Dobrovnika, ki je ponesrečenca prepeljal s svojim avtomobilom v bolnico v Mursko Soboto. Poškodbe pa so bile tako hude, da je že med potjo podlegel ter je v Martjancih izdihnil, nakar se je zdravnik vrnil ter ga odpeljal nazaj domov. Pogreb je bil v soboto, dne 31. avgusta. Naj mu bo lahka zemlja. Ostalim naše sožalje. Rajni zapuška žena in tri nepreskrbljene otroke.

Smrtna kosa v Novi Štifti pri Gornjem gradu. Pretekli teden je umrla po kratki bolezni Lenka Sinkovc. Pokojnica je bila dobra žena in vrta mati. Naj ji bo Bog milostljiv sodnik! — V petek pa je umrl v ljubljanski bolnici po petdnevni težki bolezni Franc Rihter, star šele 19 let. Pokojni France je bil vedno zdrav in vesel ter globokoveren in res pravi vzor poštenega slovenskega fanta. Naj mu bo zemljica lahka!

Najstarejša družbenica šentvidske Mar. družbe umrla. Dne 25. avgusta je v Gospodu zaspala radi zastrupljenja krvi samska pos. v Sv. Vidu pri Planini Jožica Pogačnik, stara 76 let. Bila je zglejna Marijina družbenica, članica Prosvetnega društva, dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja« in raznih drugih nabožnih listov. Zavarovana je bila tudi pri Karitas in tako lepo poskrbela za svoj pogreb in sv. maše. Njen domek je bil dostikrat zatočišče marsikateri revici. Kdor ima čisto vest, se lahko tudi v žalostnih časih nasmehlja, ker se mu niti smrti ni treba bati. To je veljalo za rajno Jožico, ki ji želimo sladko spanje, njeni še živeči sestri Amaliji naše globoko sožalje!

Žena-trpinka umrla v Tekočem pri Rogški Statinl. Rodinski zvonovi so nam naznanili žalostno vest, da nas je zapustila po mučni bolezni Terezija Boršič v starosti 73 let. Za njeno bridko trpljenje ji naj bo ljubi Bog milostljiv sodnik — ostalim pa naše sožalje!

Smrtni slučaji v Rajhenburgu. Neizprosna bela žena nam je iztrgala pridno in dobro ženo v njenih najlepših letih, g. Pavlino Solina, gostilničarka in trgovka iz Dolskega pri Rajhenburgu. Umrla je zadeta od kapi. Pokojna je bila nadvse blaga in splošno priljubljena žena ter usmiljena do revežev. Kako je bila priljubljena, je pričala množica ljudstva, ki jo je spremljala na zadnji poti. Pred hišo žalosti in na grobu ji je še v slovo lepo in prav občuteno zapel domači moški in mešani pevski zbor nekaj žalostink. — V zgodnjih jutranjih urah se je raznesla žalostna vest, da sta se ponesrečila v tukajšnjem rudniku dva mlada fanta-rudarja, eden star 19 let, drugi pa 25 let. Niti mesec dni nista bila v službi in sta se zelo veselila svoje prve plače, pa jima ni bilo dano čakati. Enega je že v rovu pobilo takoj do smrti, drugi se pa zdravi v bolnici, kamor so ga prepeljali težko ranjenega. — V visoki starosti je umrl pos. Preskar Jakob iz Cerenca. Bil je mož odlično krščanskega značaja, član Apostolstva mož in dober gospodar. — Pokopali smo tudi še isti teden ženo Kink iz Presladola in vestno Mar. družbenico Požun Terezijo iz Kladj. Iz Rimskih Toplic so pripeljali zemske ostanke pokojne Helene Derstvenšek, ki je umrla v starosti 82 let. Svoja stara leta je preživela pri svoji hčerki gđc. Jožefi Derstvenšek, učiteljici v Rimskih Toplicah. Bila je blaga žena, ki je ljubila svojo rodno grudo in je želela v njej tudi počivati. Vsem skupaj naj Bog podeli večni mir in pokoj, preostalim naše sožalje!

Kratke tedenske novice

Minister za telesno vzgojo naroda Dušan Pančič je izjavil, da se pripravija pri nas zakon o organizaciji enotne mladinske vzgoje.

V Sloveniji je letos priglasiženih 180.000 dvokoles. Najavijenih je še nadaljnjih 20.000 tablic za kolesa. V Ljubljani pride že na vsakega četrtega eno kolo.

Sporazum med Romuni in Bolgari je bil dne 6. septembra v Crajovi zaključen s podpisom. Bolgari bodo vkorakali v odstopljeno južno Dobrudžo 20. septembra.

General Antonescu, diktator Romunije, bo navezal usodo države po odstopu kralja Karola in njegovi preselitvi v Švico na Nemčijo in Italijo.

Romunski ministrski predsednik general Antonescu je zaplenil v Švico pobeglemu kralju Karolu vse v Romuniji ostalo premoženje.

Francoski maršal Petain je preosnoval svojo vlado. Izpremembe so v zvezi s pogajanjmi med francosko in nemško vlado.

Francoska vlada skaša doseči v Londonu omiljenje zapornih (blokadnih) ukrepov za dovoz živil iz Amerike. Zedinjene države so ponudile Franciji živila za vse po Nemcih nezasedeno francosko ozemlje.

Zadnje letalske napade na London in na angleški otok vodi s francoske obale nemški državni maršal Göring.

Novo nemške letalske bombe nimajo več jeklenega, marveč cementni plašč. Njihov učinek ni tako močan kakor pri bombah z jeklenim tulcem.

Dne 1. septembra 1940 je nadzirala Nemčija skupno 1.596.000 kvadratnih kilometrov s 159 milijoni 506 tisoč prebivalci, Sovjetska zveza 21 milijonov 632.600 kvadr. kilometrov in 191.627.000 prebivalcev, Anglija v Evropi 346.900 kvadr. kilometrov in 47.982.000 prebivalcev.

Za prvega namestnika sovjetskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve ali zunanjega ministra Molotova je bil imenovan A. Višinski, ki se je rodil leta 1883. v Odesi in je potomec poljske rodovine.

Ameriški kongres ali parlament je izglasoval z 208 proti 200 glasovom zakonski predlog o splošni vojaški obveznosti. Vpisovanje obveznikov se odloži za en mesec, da bi se dala pobuda za prostovoljni vpis.

Ameriška vlada je naročila gradnjo 201 vojne ladje, katere bodo stale 230 milijard dinarjev, kar je doslej največji gradbeni program v zgodovini človeštva.

Predsednik južnoameriške republike Paragvaj je postal 7. septembra s svojo ženo smrtna žrtev letalske nesreče. Odpovedala sta oba motorja na letalu, ki je treščilo na tla in so se ubili vsi, ki so bili v letalu.

Gramofonska igla, ki svojo ostrino sproti ostri, je letos razstavljena na velesjemu v Leipzigu v Nemčiji. S to iznajdbo bo mogoče preigrati tisoče plošč brez premenjave igle.

Razmerje med Irce in Angleži

300 let so Irce tlačili Angležem

Odkar je postala Angleška pod Henrikom VIII. protestantska, Irsko pa ostala zvesta katoliški veri, je zlorabljala angleška gospoda svoj položaj v to, da je irske podložnike izžemala. Angleži so odvezemali Ircem zemljo, da so jo delili med angleške lorde (plemenitaše), ki so živeli od dohodkov v Londonu, ne da bi se le zmenili za usodo irskih zakupnikov ter poljedelskih delavcev, ki niti za vsakdanji kruh niso zaslužili.

Kljub vsej brezobzirnosti pa Angležem ni uspelo Irce tako podjarmiti, da bi se izjavili pripravljene za angleško nadvlado. Angleški vojaki so Irce tako temeljito premagali, da se niso upali očitno upirati. Poslužili so se pa napram tlačiteljem takih odpornih načinov, da so storili angleški posestniki vse, samo da bi se poravnali z delovnim irskim narodom. Irce se za mirno poravnavo niti zmenili niso. Rajši, ko bi bili sklenili navidezno pomirjenje, so bili pripravljene na največje žrtve. Boj med Angleži in Irce se je od 1840—1850 tako poostri, da je začelo irsko prebivalstvo stra-

hovito nazadovati. Rajši kakor bi bili skupno delali z angleškimi veleposestniki, so puščali irski zakupniki zemljo neobdelano v očigled gladovanju. Od leta 1845—1851 se je skrčilo irsko prebivalstvo od 8¼ na 6¼ milijona. Vzroki tolikega nazadovanja so bili: lakota, bolezni in izseljevanje.

Irsko postane angleški dominijon

Iz ravnokar označenega razmerja je razvidno, da so storili Irce med svetovno vojno vse, da bi se bili otresli angleških tlačiteljev. Roger Caument, eden od irskih voditeljev, je skušal aprila 1916 zanetiti med domačini upor proti Angležem. Angleži pa so ga ujeli ter obesili.

Šele po svetovni vojni je začela Anglija kazati več zanimanja za tlačeno Irsko. Spomladi leta 1918. se ni upala angleška vlada raztegniti splošne vojaške obveznosti na Irce. Decembra istega leta so bile razpisane volitve, pri katerih je izvojevala irska narodna stranka od 106 irskih poslanskih mest 73. En del teh poslancev se je strnil februarja 1919 v

Čudežna rastlina življenja in smrti. John James je prebil 30 let življenja v pustolovščinah. Kot majhen otrok brez staršev je prišel v Južno Ameriko. V Boliviji je bil pastir, končno je delal za Forda, sekajoč kavčukova drevesa na obalah reke Amazonke. Nekoč je opazoval, kako je Indijanec zbiral koreninice neke rastline, jo stolkel v prah in metal v reko. Voda je postala na površju mlečnobela, ribe so plavale sem in tja kakor omamljene. Kmalu se je nabralo na površju več rib, bile so mrtve. Indijanec jih je igraje pobasal v mrežo, jih spekel in snedel. James je takoj spoznal, da ima rastlina strupen učinek na življenje rib. Istočasno je dobil neki peruanski učenjak nalogo, proučiti

Mogočni Ju

Povest iz domačih hrbov

Če bi pa Tilko ogoljufali za teh tri tisoč goldinarjev, ki jih je dobila po očetu, bi ji splavali tudi ti zadnji upi po vodi. Ne, to se ne sme zgoditi. — Nekaj dni že je Trezika premišljevala, ali naj bi pisala prijateljici in jo opozorila na nevarnost, zdaj pa se je pripravila v kot svoje trgovine, vzela je pismo in jela pisati. Toda komaj je spisala prve vrste, so se odprle duri in začula je znan moški glas:

»Ali imate cigare?«

»Seveda,« je odgovorila Trezika in stopila k polici. Tedajci pa je obstala kakor ukovana in je prestrašeno zastremela došlecu v obraz.

»Gospod doktor, vi?« je potem zašepetala.

»Veseli me, da me še poznate,« je rekel veselo. »Pozdravljeni, gospodična Trezika!«

Ni mu dala sreče, umaknila je pogled in pobesila oči.

»Preden si izberem cigare, bi vas rad nekaj vprašal,« je spet začel. »Gospodična Trezika, ali niste česa izgubili?«

»Kaj naj bi bila izgubila?« je dejala hladno.

»Že pred štiri leti. Kak prstan ali kaj?«

20

Kri ji je udarila v lice in šel čez nekaj časa je šepnila:

»Bog ve, kam se je prstan izgubil.«

Z levega mezinca je potegnil zlat prstan in ji ga pomolil:

»Dobro si ga oglejte, gospodična Trezika! Ali ni morda vaš?«

Hlastno je segla po njem.

»Da, da, moj je. Za božje voljo, gospod doktor, kako pa ste vi prišli do njega?«

»Neka gospodična Trezika Dobrovnik mi ga je poslala, zraven pa še prav osorno odpoved.«

»To ni res, to je vse zlagano. Prstan sem izgubila ali pa, kar se mi zdi še bolj verjetno, mi ga je kdo ukradel. Strašno mi je bilo hudo po njem.«

»Da, da! Vi niste krivi, gospodična. Vse vem. Mi je že Končnikova Tilka v Šmarjeti povedala, danes pa sem že vse na drobno izvedel.«

»Kaj ste izvedeli?«

»Da je Senčarjev Urh prstan izmaknil in da ga je doktorju Hudniku dal. Ta ga je dal neki Škerjančki, naj ga meni pošlje in zraven še ponarejeno pismo z vašim podpisom.«

»Z mojim podpisom gotovo ne.«

»Ne, ne, ponarejen je bil. Toda pisava je bila tako spretno posneta po vaši, da bi bil tudi kak pametnejši od mene nasedel.«